

Naziv aktivnosti
Kula od karata
Sažetak (na materinjem jeziku)
Učenici slažu kulu od karata te, pomoću konkretnih primjera, poopćavaju tvrdnju koliko je karata potrebno za n -ti kat kule. Također, zaključit će općenito, koliko je karata potrebno za izradu kule od n katova, te istinitost tvrdnje dokazati matematičkom indukcijom.
Sažetak (na engleskom)
House of Cards Students build a house of cards and, with the help of specific examples, they work out a general calculation on the number of cards needed to build the n th floor of the house. Moreover, they draw a conclusion on the number of cards needed to make a tower of n floors, and using mathematical induction they have to prove the truth of the general statement.
Svrha zadatka (uvod, vježba, ponavljanje...)
Vježba – brojevi i matematička indukcija
Ishodi učenja
• Razlikuje induktivni i deduktivni način zaključivanja   • Matematičke tvrdnje dokazuje matematičkom indukcijom
Predznanje učenika
Matematička indukcija
Potreban materijal
Igraće karte
Očekivano vrijeme za aktivnost
30 minuta
Očekivano vrijeme za pripremu
Nije potrebna priprema prije izvođenja aktivnosti
Kratki opis aktivnosti
1.dio aktivnosti: Učenici slažu “kule od karata” te zapisuju u tablicu koliko su karata koristili za konkretni red kule. Na temelju zapisanih vrijednosti poopćavaju tvrdnju i zaključuju koliko će karata biti potrebno za n -ti red

kule. Koristeći znanja o prebrojavanju prirodnih brojeva, zaključuju općenito o zbroju karata potrebnih za izgradnju kule od n katova.

2.dio aktivnosti:

Matematičkom indukcijom dokazuju istinitost tvrdnje o zbroju karata potrebnih za kulu karata od n katova.

Zadaci za učenike

- Izgradite kulu od karata. Za broj katova koji će vaša kula sadržavati odaberite bilo koji prirodan broj veći ili jednak broju 3.
Napomena: kat se sastoji od po dvije karte koje su prslonjene jedna uz drugu plus karte naslonjene na vrhove (karte nosači za sljedeći kat)
- Popunite tablicu podacima

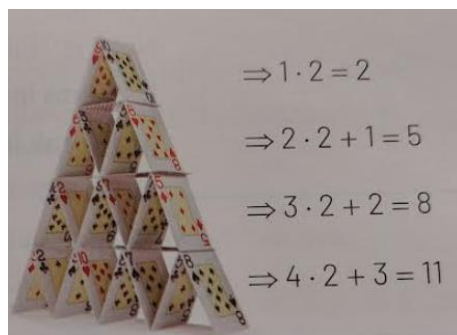
Broj katova	1	2	3	4	...	n
Broj karata na katu						
Zbroj karata						

Učenici će na temelju svojih kula imati više/manje stupaca u tablici. Nastavnik komentira s učenicima koliko su katova izgradili te koliko im je karata bilo potrebno za pojedini kat. Može izraditi tablicu koju će projicirati učenicima u koju će upisivati podatke koje učenici prebrojavaju.

- Nakon prebrojavanja karata po katovima i njihovom zbroju učenici izvode zaključak o općenitom pravilu za broj karata za n -ti kat. Nastavnik koristeći podatke iz tablice provjerava je li dano pravilo zaista istinito za broj karata na n -tom katu.
- Nakon zaključka o općenitom pravilu za broj karata za n -ti kat, zaključuju kako općenito zapisati pravilo za zbroj karata potrebnih za izgradnju kule od karata od n katova. Nastavnik koristeći podatke iz tablice provjerava je li dano pravilo zaista istinito.
- Odredite koliko karata je potrebno za 15. kat kule ? Koliko bi nam ukupno karata bilo potrebno za izgradnju kule od karata od 15 katova ?
- Zapišite tvrdnju za zbroj karata općenito i dokažite istinitost tvrdnje matematičkom indukcijom.
- Rasprava s učenicima o deduktivnom i induktivnom načinu zaključivanja.

Rješenje

Učenici će složiti vlastite kule od karata i na temelju njih popuniti tablicu.

Broj katova	1	2	3	4	...	n
Broj karata na katu	2	5	8	11	...	$3n - 1$
Zbroj karata	2	7	15	26	...	$\frac{n(3n + 1)}{2}$

Na 15. katu biti će: $3n - 1 = 3 \cdot 15 - 1 = 45 - 1 = 44$ karte

Broj karata potrebnih za izgradnju kule od 15 katova: $\frac{n(3n+1)}{2} = \frac{15 \cdot (3 \cdot 15 + 1)}{2} = \frac{15 \cdot 46}{2} = 345$ karata

Dokaz matematičkom indukcijom:

Tvrdnja: $2 + 5 + 8 + 11 + \dots + (3n - 1) = \frac{n(3n+1)}{2}$

Baza indukcije: $n = 1$

$$3 \cdot 1 - 1 = \frac{1(3 \cdot 1 + 1)}{2}$$

$$2 = 2$$

Pretpostavka indukcije: pretpostavimo da tvrdnja vrijedi za proizvoljni prirodni broj n

$$2 + 5 + 8 + 11 + \dots + (3n - 1) = \frac{n(3n + 1)}{2}$$

Korak indukcije: dokažimo da tvrdnja vrijedi za prirodni broj $n + 1$

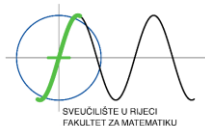
$$2 + 5 + 8 + 11 + \dots + (3n - 1) + (3(n + 1) - 1) = \frac{(n + 1)(3(n + 1) + 1)}{2}$$

po pretpostavci $\frac{n(3n+1)}{2}$

$$\frac{n(3n + 1)}{2} + (3n + 2) = \frac{(n + 1)(3n + 4)}{2}$$

$$\frac{(3n^2 + n) + 6n + 4}{2} = \frac{3n^2 + 4n + 3n + 4}{2}$$

$$\frac{3n^2 + 7n + 4}{2} = \frac{3n^2 + 7n + 4}{2}$$

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Nakon sređivanja, dobili smo isti izraz na lijevoj i desnoj strani jednakosti i time pokazali da tvrdnja vrijedi za sve prirodne brojeve n .

Napomene

Uz malu preinaku aktivnost se može koristiti i pri obradi nastavnih sadržaja aritmetičkog niza.

Ovaj materijal izrađen je u okviru programa usavršavanja “EnLeMaH - Iskustveno učenje matematike od kuće”

Autor materijala:	Mia Černivec, mag. educ. math. et inf.
Škola:	Medicinska škola u Rijeci
Datum:	studenj 2022.